

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDACluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára, pályaud- varon és vidéken is, 3 lei	
Bukarestben	— 3:50

Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 20 ck
Egy szám	— 1:20 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 86. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Sziván 23. — 1923. június 7. Csütörtök

Törvénygyár

Nem tudjuk felbirni ésszel, miért e nagy sietség. Mintha nyakunkon volna a tatár, oly fejevesztett gyorsasággal készülnek mestanság Romániában a törvények. Alig van nap, hogy új törvényjavaslat ne kerülne a parlament elé, amelyet a kezes többség vita nélkül megszavaz. Ha mégoly jó véleményünk is lenne Bratianuék kormányzó bölcsességéről, aminek sajnos ép az ellenkezője igaz, akkor is leplezetlen aggodalommal kellene nézünk ezt a büvészgyorsasági törvénycsinálást. A jó törvénynek legfontosabb előfeltétele, hogy minden oldalról kellőképpen megvitassák, az összes pártok és érdekcsoportok érvényesíthessék egymást kiegyensúlyozó felfogásaikat, egyszóval, hogy ne suttomban és puccszerűen, de az egész ország nyilvánosságának és főként a szakemberek ellenőrzése alatt készüljön. Az alapos, beható kritika érleli teljessé a törvényt, viszont a parancsra megszavazott törvény, mégha a legondosabb előkészítés után kerül is a parlament elé, hiányos és félszeg, mert az egyoldalú pártérek diktálja. A bukaresti parlament, ha akarna, sem tudna alapos, komoly munkát végezni. A kormány olyan tempót diktál a törvényhozásnak, amely alig enged időt arra, hogy az alkotmányban előírt háromszori felolvasása megtörténhessen a javaslatnak. Teljesen érthetetlen a sietség és azt a látszatot ébreszti, mintha a kormány napjai megvolnának számlálva s Bratianu nagysietve tétő alá akar még hozni néhány, liberális célokat szolgáló törvényt. Mi értelme volna egyébként a neveltségességig menő iramnak?

A liberálisok aránylag rövid kormányzati alatt annyi törvényt gyártottak, amennyit más parlamentek évtizedek alatt nem hoznak. A legfontosabbtól a legjelentéktelenebbig, minden életnyilvánulásra törvényt csináltak. Paragrafusok tengerével árasztották el a polgárok életét, a felkeléstől a lefekvésig törvények barrikádjába ütközünk, törvények szabályozzák, mit tegyünk és mit ne tegyünk és — ó csodálatos csodálatosság — az életünk standardja egy mákszemnyit sem javult, sőt vannak hitetlenek, akik azt mondják, hogy a törvények tömegével fordított arányban rosszabbodott az ország helyzete. Bratianuék nyilván örök monumentumot akartak állítani maguknak a törvények e mérhetetlen tömegével, de megfélemlítettek róla, hogy a legjobb törvény is csak akkor ér valamit, ha becsületes és jószándéku végrehajtás kezeibe kerül. De hátha rossz törvény kerül még rosszabb végrehajtás karmai közé?

Bratianu törvénygyára a fokozott üzem mellett sem hoz hasznát az országnak. A gyors-talpalással készült uzsoratorvény, amelyet tegnap szavazott meg a parlament, rövidesen éreztetni fogja romboló hatását. Az ellenzék és az összes romániai érdekképviseletek fel-emelték tiltakozó szavukat a készülő jogtiprás ellen, de a kormány bedugta fülét és a parlament szavazott. Olyan sietős már a Bratianuék dolga, hogy a rendes munkaidő nem is elegendő, tulorázni kell a parlamentnek. A mai minisztertanács az ülészekot néhány nappal meghosszabbította, mert még ebben a szesszióban akarja megszavaztatni a tisztviselőstátusról szóló törvényt. Kétségtelen, hogy a tisztviselő-kérdés rendezése a legfontosabb feladata a kormánynak. De súlyos kétségeink vannak aziránt, vajjon a most benyújtott javaslat meg-előzi-e a kérdést. Ez a javaslat is a leg-szigorubb titoktartás mellett készült és Bratianu

és legszűkebb vezérkarán kívül senkisé meg-tudja, mit tartalmaz. Az érdekelt tisztviselők a legkevésbé. Szabad-e alkotmányos államban így hozzányulni a legégetőbb és legfeketélyesebb kérdéshez? És lehet e ilyen módon, suba alatt megoldani sorsdöntő problémákat? Bratianu mindezzel keveset törődik. Neki csak egy fontos, hogy ez a törvény is az ő nevéhez fűződjék és az ő érdekeit szolgálja. Ezt a célt mindenestre el fogja érni. A nevével emléke-

zetessé tette Romániában s még évtizedek múlva is, ha belettköznek a polgárok egy rossz és hiányos törvénybe, azt fogják mon-dani, ez is a liberálisok törvénygyárából került ki. Mert volt egy idő Romániában, amikor a rossz közviszonyok miatt megállottak az üzemek, csak Bratianuék gyárában folyt vigan a munka. Ez volt az a korszak, amikor több törvényt gyártottak az országban, mint drót-szeget.

Ma délelőtt futárok viszik az új német ajánlatot a szövetséges fővárosokba

Anglia is elkészült a jóvátételi tervezettel. Antantiparosok részt kérnek a német vállalatokból. Németország ötszáz ezer márkás bankjegyet nyomtat

(London, június 6. Az Uj Kelet tudósító-jától.) A külügyminisztériumban tegnap be-mutatták az angol kincstári szakértők új ter-vezetét a német jóvátételről. Az új tervezet pontjai a következők:

1. Németország arany márkában ötven-milliárdot fizet.
2. A jóvátétel garantálására az antant-államok ipari vállalatjai részt kérnek a német ipari vállalatokból.
3. Anglia kereszttulviszi az Egyesült-Államoknál a francia-olasz adósságok mérséklését, ezzel szemben Németország elvállalja a két ál-lam amerikai tartozásának kifizetését.

Egyidejűleg a németek is elkészültek új jóvátételi ajánlatukkal.

A német ajánlatot ma délelőtt külön futárok viszik a szövetséges államok fő-városába.

Valószínű, hogy az angol és a német ajánlatot össze fogják egyeztetni és ennek alapján igye-

keznek a jóvátételi kérdést véglegesen ren-dezni. Mialatt a német jóvátételi ügy szaná-lására ezek a kísérletezések történnek, a Ruhr-vidéken és Németország belsejében tovább for-nak az események. A franciák szerdán meg-szállították Essen ama vasutvonalait is, amelyek eddig német igazgatás alatt állottak. A német vasutasokat felszólították, negyvennyolc órán belül lépjenek át francia szolgálatba. A német vasutasok ezt a felszólítást egyértelműleg vissza-utasították.

Németország belsejében a drágaság tovább fokozódik. A márka ismét esett. A drágaság annyira nőtt, hogy a birodalmi bank ötven- és százezresekén kívül

ötszáz ezer márkás bankjegyeket is kény-telen nyomtatni.

Az új bankjegyek valószínűleg még ebben a hónapban forgalomba kerülnek. A pénzügy-minisztériumban szerdán tárgyalás volt a mun-kások és a munkaadók között, amelynek az lett a következménye, hogy a munkabéreket kétharmadszorosára emelték fel.

Meghosszabbították a parlamenti ülészekot

Erdélyi liberálisok a kormány ellen. Megalakítják az erdélyi liberális pártot. A kormány kegyvesztett tagjai vezetik a mozgalmat

(Bukarest, június 6. Az Uj Kelet tudósító-jától.) A liberális párt erdélyi és bánági tagjai már régóta elégedetlenek pártuk vezetőségének magatartásával. Különösen Bratianu Vintila intéz-kezdési ellen zúgolódnak, aki következetesen el-zárkózik az Erdélynek nyújtandó kölcsön tárgya-lásától. Nemcsak hogy az erdélyi magánvállalatokat nem támogatja a kormány, de nem utal ki pénzt iskolák, templomok, utak és hidak építésére sem.

Cosma és Mosoiu miniszterek — mindketten erdélyiek — tegnap délután bizalmas értekezletre hívták össze az erdélyi és bánági képviselőket. Az értekezletet, amelyen a parlament liberális cso-portjának összes erdélyi és bánági tagjai részt-vettek, Cosma miniszter nyitotta meg. Beszédében rámutatott azokra a sérelmekre, amelyek a csa-tolt területeket nap-nap után érik. Rámutatott arra, hogy a központi kormánynak nincs érteke a regionális érdekekkel szemben.

Erdélyi parlamenti blokk

Ezután Mosoiu miniszter beszélt. Szükséges-nek tartja, hogy az erdélyi és bánági képviselők és szenátorok parlamenti blokkba tömörüljenek. Ez a parlamenti blokk szolidárisan lépne esetenként fel Erdély és Bánág érdekében. Szükség esetén a blokk egységesen foglalna állást a kormány ellen is, ha a kormány a törvényjavaslatok tár-gyalása során ismételen megfélemlkedne Erdélyről.

A blokkot „Erdélyi liberális párt”-nak neve-zik el.

Az erdélyi liberális párt és a kormányát szervezés

A bukaresti ellenzéki lapok az erdélyi kép-viselők mozgalma mögött Cosma és Mosoiu miniszter titkos szándékait látják.

A „Lupta” szerint a közelgő kormányát-szervezés esetére mindkét miniszter az „áldozatok” listáján szerepel. Így a miniszterek kihasználva az erdélyi liberálisok elégedetlenkedését, hogy ezeket a képviselőket szükség esetén a maguk számára megnyerhessék. Az erdélyi képviselők állásfoglalása igen nagy nyugtalanságot váltott ki a kormány tagjai között.

Érdekes, hogy a liberális párt tagjai éppen regionalista politikája miatt harcoltak a nemzeti párt ellen. A nemzeti párt exponenseit autonómista és szeparatista törekvésekkel vádolták és program-jukban a régi regáttal való föltétlen teljes egyet-értés és együttműködés szükségét hangoztatták. Tagadták azt, hogy Erdélynek és Bánátnak külön érdekei vannak, most pedig a regionalizmus jegye-ben tömörülnek önálló egységbe.

Meghosszabbították a parla-menti ülészekot

Tegnap minisztertanács volt, amely elhatá-rozta, hogy a parlamenti ülészekot felhalmozódott munka miatt szombatig, június 9-ig meghosszabbít-ják. Az új dekretumot a király már aláírta és a parlament ülésén fel is olvasták.

A minisztertanács ezután a tatárok fizetés-

rendezési kérésével foglalkozott Anghelescu közoktatásiügyi miniszter referátuma alapján. Elhatározta a kormány, hogy a tisztviselői státusról szóló törvényjavaslatot még a jelen ülészakban elintézteti. Végül elhatározta a minisztertanács, hogy Duma jelöltségét az argesi püspökségre fentartja.

PALESZTINA-MUNKA

Az országépítés — számokban

Negyvenkét év eredménye. Statisztikát készített a Keren Hajjeszód

(Kolozsvár, június 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Érdekes szemléltető táblázatot adott ki mostanában a Keren Hajjeszód a zsidó Palesztina fejlődéséről. A sikerült illusztrációkkal ellátott grafikon beszédes számai legkézzelfoghatóbb bizonyítékai annak a ciklopsz-munkának, amit az eretjiszraeli gyarmatosítás terén a zsidó nép elért a háborút követő négy esztendőben. És ez az eredmény annál jelentőségesebb, mert minden vonalon óriási akadályok nehezítették meg a munkát, a nagyobb teljesítményt.

Színes folt jelzi a mappán a zsidó kézen lévő palesztinai területeket. Mellettük a jelzés, hogy azon a vidéken milyen termékek a leggyakoribbak. Beyruttól dél felé a tengerpart mentén le Bersebáig bor, selyemtenyésztés, konyhakertészet, banánerdők, narancsligetek, citromültetvények, dohány, gabona, szentjánoskenyér, papirusz, buza, olajfa, dió, szeszám, füge, eukalyptus, dinnye, mandula, durra, datolya, árpa és speciális délszaki termények teremnek. Az ország belseje felé pedig természetű kincseket tártak fel; így például a Tibériás-tó mellett nagy kiterjedésű petróleumforrásokat, gipszbányákat, foszfáttelepeket, Haifánál cementet, Caesareánál és Chebron vidékén tőzegrétegeket, a Holt-tengerben hater ezer tonna kálisót, közelében nyersolajat. Mindezt zsidó munkások termelik zsidó földön, amely ma már több mint nyolcszáz ezer dunam (11 dunam egy hektár). Ezzel szemben 1920-ban 510 ezer, 1914-ben 420 ezer, 1890-ben csak 140 ezer dunam volt zsidó kézen.

A zsidó lakosság száma, melyet sokszor céltalosan kisebbnek szoktak feltüntetni, 125 ezer. Ez a szám a múlt év óta lényegesen változott az újabb bevándorlók miatt. Negyvenhárom évvel ezelőtt Palesztinának még csak huszonezzer zsidó lakosa volt és ezek is leginkább meghalni vándoroltak oda, nem alkotó munkára. A munkáselemek csak a rákövetkező években, az oroszországi pogromok idején kerültek oda s velük kétszeresére emelkedett a zsidó lelkek száma. A háború kitörésekor már 110000 zsidó lakik Palesztinában, de ez a szám 1918-ban nyolcvanötezerre csökkent. A regeneráció megindulása óta negyven ezer zsidó munkás telepedett le az épülő országban.

A lakosság szaporodásának megfelelő arányban fejlődött az újáépítés munkája. Különösen az építkezés mutat fel óriási haladást az utolsó négy esztendőben. Zsidó építkezésre az első békeévben, 1919-ben százhuszezer, 1920-ban kétszázharmincezer, 1921-ben négyszáz ezer, 1922-ben már egymillió angol fontot investáltak. A kopár és mocsaras területek, homokföldek befásítása is nagy méretekben fejlődött. Most huszonháromezer harminckilencezer dunam terület volt befásítva, amiből háromezer dunam mandulafa, kétezernyolcszáz dunam narancsfa, négyezernyolcszáz dunam olajfa és más fa, huszonnyolcszáz dunam szőlőültetvény. Ma a befásított terület hetvenhatezer dunam, amiből negyven ezer dunam mandulafát, tízezer dunam narancsfát, tizenkétezer dunam olajfát és más fát, tizenegyezer dunam pedig szőlőt ültettek. Ezenkívül több mint kétféle erdei fát ültettek. Ezt a munkát főképp a Keren Kajemet vagyonából fedezték, amelynek huszonegyévi bevételei egymillió font sterlinget tesznek ki. Az első kilenc évben 1902-től 1910-ig százhuszonezerhatszáz font, 1912-től a háború végéig háromszáznegyvenhatszáz font, 1919 és 1922 között négyszázkilencvenkétezerkilencszáz font sterling folyt be, amiből földvásárlásra fordítottak a legtöbbet.

Ez ugyanis legfontosabb problémája a palesztinai kolonizációnak. Palesztina agrárország. A huszonegy négyzetkilométer kiterjedésű Nyugatjordania

háromnegyedrészben bevethető terület, amely legálább tizenötmillió embert tudna ellátni gabonával és más élelemmel. Ennek a földnek zsidó kézbe való megszerzése megoldaná a zsidókérdést, amit a két szomszédállam: Egyiptom és Libanon népsűrűsége bizonyít be legjobban. Egyiptomban négyzetkilométerenként ezerötyszáz földműves él, Libanon megművelhető földjének minden négyzetkilométerére az 1914. évbéli statisztika szerint ezertizenkilenc földműves esett, míg Palesztinában, ahol jelenleg harminc ember esik egy négyzetkilométerre, nagyon könnyen ezer-ezerötyszáz ember is megélhetne egy négyzetkilométernyi területen.

Palesztina rohamos fejlődését a forgalom nagymértvű megnövekedése jellemzi legjobban. Ma ezernél több gépkocsi fut az utakon, a teherforgalmat főképp autókkal bonyolítják le, mert a vonaton való szállítás még drága. Az ország vasutai 1892-ben alig nyolcvanhét kilométert tettek ki, 1906-ban már 584 kilométer, tavaly 1100 kilométer hosszúságot értek el. Ezeknek a felépítése szintén nem szerepel még a Keren Hajjeszód, amely 1920 októberében alakult és amelyre az első három hónapban 11126, tavaly előtt 286350 font, 1922-ben 393160 font gyűlt be. Ez az összeg 1923 áprilisáig nyolcszáz ezer fontra emelkedett. A zsidóság pénzügyi teljesítménye Palesztinában negyvenkét év alatt több mint tízmillió font.

Szabaddá lett a liszt és gabona exportja

Csak termelők és jogosult kereskedők kaphatnak kivitel engedélyt

(Bukarest, június 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ipari és kereskedelemügyi miniszter hétfőn 20.430. szám alatt rendeletet adott ki, amellyel szabaddá tette a liszt- és gabonaexportot. A rendelet, amelyet Sasso miniszter írt alá, így hangzik:

Az ipari és kereskedelemügyi minisztérium tekintetbe véve, hogy az országban, különösen Dobruzsában és a régi regát északnyugatra eső területein igen nagymennyiségű régi termései liszt és gabona van felhalmozva, amire a belföldi fogyasztásnak — minthogy hamarosan sor kerül az új termésre — szükség nincs; másrészt megállapítást nyert az is, hogy a katonaság liszt- és gabonaszükséglete teljesen fedezve van a régi termésből, végül minthogy a földművelésügyi minisztérium valamint az export-import bizottság kedvezően véleményezte a liszt és gabona szabad exportját, a régi termésből eredő liszt és gabona exportját szabaddá teszi.

A liszt és gabona szabad exportját a következő intézkedések szabályozzák:

A régi termés csakis június hatodika és augusztus tizedike között exportálható. Engedélyt azonban csak termelők vagy jogosult kereskedők kaphatnak.

A termelőket az illetékes agrárkomisszió, a kereskedőket pedig az illetékes kereskedelmi és iparkamarák igazolják. Az exportengedély semmi körülmények között sem hosszabbítható meg.

A liszt vagonja után tízezer lej, zab vagonja után hétezer, árpa vagonja után ötezer, buza és rizs vagonja után háromezer lej vámilleték fizetendő.

**Harisnya, keztyű és kötött-
árukülönlegességek
eredeti gyári árban**

1394 **BLATT**
kötött-szövött áruháza
Cluj-Kolozsvár, Fötér 13

Angolország főbírja a Keren Hajjeszódért. Londoni tudósítónk táviratozza, hogy Angolország főbírja, dr. Hertz nyílt felhívást intézett Angolország zsidóságához, melyben a Keren Hajjeszódra való adakozása hívja fel őket. A proklamáció kifejezetten a cionistákhoz és nem cionistákhoz egyaránt fordul.

A franciaországi zsidók gyermekmenhelyet építenek Palesztinában. Párisból jelentik, hogy a franciaországi zsidók körében mozgalom indult meg egy palesztinai gyermekmenhely építésére érdekében. A mozgalom élén a párisi grand-rabbin, dr. Izrael Lévi áll, akit ebben a munkájában a gazdag zsidó nők hathatósan támogatnak. Eddig a gyermekmenhely céljára tízezer dollárt gyűjtöttek össze és a gyermekmenhely első háza Haifában már épülőben is van.

Az angol gyarmatügyi minisztérium hivatalos faktornak ismeri el a palesztinai Váad Leumit. Londoni tudósítónk közli: A „Jewish Times“ arról értesült, hogy az angol gyarmatügyi minisztérium a legközelebbi napokban hivatalos nyilatkozatot fog közzétenni, melyben a palesztinai Váad Leumit (zsidó nemzeti tanács) mint hivatalos faktort elismeri, adókövetési jogát azonban egyelőre függőben tartja. Tudvalevő, hogy 1922 novemberében, amikor Weizmann Palesztinában tartózkodott, a Váad Leumi panaszt emelt a gyarmatügyi minisztérium ellen azon a címen, hogy nem akarja elismerni a Váad Leumit, valamint a zsidó közösségeket jogi tényezőkné, melyek adókövetésre hivatottak. A gyarmatügyi minisztérium külső álló nyilatkozata a sérelmet részben már is orvosolni fogja.

MEGJELENT

Giszkalay János verseskönyve

Az új próféciák könyvéből

A pompás kiállítású kötet ára 60 lej.
Amatorkiadás finom papíron, a szerző sajátkezű aláírásával, ára 120 lej.

Megrendelhető az Uj Kelet
könyvosztályától

Jégszekrények

kaphatók készen raktáron. Saját készítményem.
1296
Grünwald Jakob Cluj, Széchenyi-tér 13. sz.

Még sehol és soha

nem voltak kaphatók
készen olyan kitűnő

öltönyök,
felöltök,

1433 fluruhák,
mint most

KATZ és MENDEL

cégnél Cluj, Fötér 10. szám.
Szövetek nagy választékban.

Kandia

karamellák (tej-, kávé- és csokoládéban)
magókezesek
Kérje mindenütt! Minőségük a legkiválóbb

A lengyel

(Varsó, jnni)

Ismeretes, hogy a tés tárgyalása alkalmával a szavazott a kormány kezében azonnal ellen szavazók közö zsidó nemzetiségű követő vita folyamán nevében dr. Leon képviselők főleg azért mert a lengyel kös séggel utasította a zsidó menekülteket

A lengyel között konfliktus mint minden évben látogatták meg az A rabbihoz zárand alkalmazottai halla panaszokra a vasu reagált. A rabbi hazautazásuk alkalmat és vízi uton t tében a vasutat m A vasut igazgatóság rabbihoz, hogy a helyezze hatályon gatták alá, hogy a ért izultusokban elbocsátotta.

Mind a két azt a gerinces és lengyelországi zsidó den támadással sze

Nem a spe

(Kolozsvár,

jától.) A spekul ipari termékek ut cellozza, hanem a spekulatörvény je már ismertették. csak általános sz állapít meg: ken lisztre, husra, tej rendű cikkekre, jegyzőkönyv ilye kimondja, a forg szereknél, hogy a kereskedők legfe kereskedők pedig szedhetnek. A figyelembe jönn amelyek az árut amikor az a rakt

Két hónapt házzal és 5.000— büntetéssel bünt törvény — akik tást idézzenek el élelmiszereket h egy hónapig terje 30.000 lejig terje tendők mindazok vagy árjegyzékek kísérlik; 15 napt házzal és 5.000— büntetéssel bünt vagy más helyek tagadják, vagy a delmi vagy ipari egyéb termékeke a forgalomból ki

Amikor uj nyomán az ipari hatósági szerveit vizsgálatok mege látszólag indokola árát, mint legut ahol a négyezer ezer lejre emelték kell a spekulatör kinteni. A spekul nincsen érvénybe

A lengyel kormány lemondása és a zsidók

(Varsó, június 6. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Ismeretes, hogy a lengyel képviselőház a költségvetés tárgyalása alkalmával kétszázhetvenkilenc szavazattal szüneteltetve ellenében bizalmatlanságot szavazott a kormánynak. A kormány ennek következtében azonnal beadta lemondását. A kormány ellen szavazók között teljes számban résztvettek a zsidó nemzetiségű képviselők is. A lemondást követő vita folyamán a zsidó képviselőházi párt nevében dr. Leon Reich kijelentette, hogy a zsidó képviselők főleg azért szavaztak a kormány ellen, mert a lengyel kormány pártatlanul álló kegyetlenséggel utasította ki az országból az oroszországi zsidó menekülteket.

A lengyel államvasutak és a zsidó lakosság között konfliktus keletkezett. Sövnöth-ünnepe előtt, mint minden évben, ezidén is óriási zsidó tömegek látogatták meg az országszerte híres Geeri rabbit. A rabbihoz zárandokoló chasid tömegeket a vasut alkalmazottai hallatlanul inzultáltak. A beérkezett panaszokra a vasut igazgatóság még csak nem is reagált. A rabbi tisztelői erre elhatározták, hogy bazoutázásuk alkalmával bojkottálni fogják a vasutat és vízi úton térnek haza. A bojkott következtében a vasutat már is többszázmilliónyi kár érte. A vasut igazgatósága erre kérelemmel fordult a Geeri rabbihoz, hogy a vasut ellen kiadott tilalmát helyezze hatályon kívül. Ezt a kérelmet azzal támogatták alá, hogy a vasut igazgatósága a zsidókat ezt inzultusokban résztvevő összes alkalmazottakat elbocsátotta.

Mind a két érdekes eset élénken illusztrálja azt a gerinces és öntudatos fellépést, mellyel a lengyelországi zsidóság érdekeit és becsületét minden támadással szemben megvédeni igyekszik.

Nem a spekulatörvény alapján ellenőrzik az ipari cikkek árát

(Kolozsvár, június 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A spekulatörvény tudvalegőleg nem az ipari termékek üzleti és forgalmi szabályozását célozza, hanem a kereskedőt és kispárát. A spekulatörvény javaslatát nagyobb vonásaiban már ismertettük. Maximális árakat a törvény csak általános szükségleti és fogyasztási cikkekre állapít meg: kenyérre, húzóra, rozsra, tengeri-lisztre, húsra, tejre, valamint azokra az elsőrendű cikkekre, amelyeket a minisztertanácsi jegyzőkönyv ilyeneknek deklarált. A törvény kimondja, a forgalmazott áruknál és élelmiszereknél, hogy a beszerzési ár fölül a nagykereskedők legfeljebb 20 százalék, a detailkereskedők pedig legfeljebb 30 százalék hasznot szedhetnek. A beszerzési ár megállapításánál figyelembe jönnek mindazok a költségek, amelyek az árut terhelik addig az időpontig, amikor az a raktárba kerül.

Két hónaptól egy évig terjedhető fogházzal és 5.000—20.000 lejig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők azok, — mondja a törvény — akik abból a célból, hogy árdragítást idézzenek elő, a belföldi piacról árukat és élelmiszereket halmoznak fel. Tizenöt naptól egy hónapig terjedhető fogházzal és 10.000—30.000 lejig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők mindazok, akik a maximális árakat vagy árjegyzékeket átlépik, vagy átlépni megkísérik; 15 naptól 4 hónapig terjedhető fogházzal és 5.000—30.000 lejig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők, akik a raktárakban, vagy más helyeken lévő áruik eladását megtagadják, vagy akik minden jogos kereskedelmi vagy ipari szükség nélkül az árukat és egyéb termékeket megsemmisítik vagy azokat a forgalomból kivonják.

Amikor újabb a tavalyi gyakorlat nyomán az ipari és kereskedelmi minisztérium hatósági szerveit elküldi bizonyos gyárakba vizsgálatok megejtése céljából, ahol hirtelen és látszólag indokolatlanul felemelték a termékek árát, mint legutóbb az egeresi gipszgyárba, ahol a négyezer lejes vagononkénti árat tízezer lejre emelték, — ezt az intézkedést nem kell a spekulatörvény első intézkedésének tekinteni. A spekulatörvény azonban ma még nincsen érvényben, hiszen a szenátus nem

fogadta még el és nélküli a királyi szentesítést. A kormánynak ez az intézkedése az uzsoráról alkotott régebbi rendelkezések alapján történik. Gyáraink a fejlettebb külföldi ipar versenyével nem tudnak lépést tartani és rendes körülmények között a normálnál drágábban nem szállíthatja az árut.

A tavalyi hatósági vizsgálatok majdnem mind negatív eredménnyel végződtek. A munkabérek és a termelési költségek áremelkedésével ugyanis a hatóságok kiküldött szervei indokoltak látták a termékek árának megdrágulását, noha a szokatlan

áremelkedés leginkább a vállalatok javát szolgálja. Mindenesetre érdekes lesz ezentúl az ipari cikkek vonatkozó vizsgálat eredménye, amely esetleg precedensül szolgálhat majd később a spekulatörvény alapján meghozandó ítéleteknél. Ha a husz, illetőleg harminc százalékot meghaladó haszon a kiskereskedőnél és kispárosnál tizenöt naptól négy hónapig terjedő fogházzal és harmincezer leig terjedhető fogházzal és harmincezer leig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, mi történik majd azokkal a gyárakkal, amelyek sokszáz százalékkal emelték termékeiket.

Huszmillió haszna volt Tóth Józsefnek a Lahmann-család kiirtásából

A tárgyaláson újból elmondta, hogyan végzett áldozataival

(Budapest, június 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A rákosszentmihályi tömeggyilkosság ügyében megkezdett tárgyalást szerdán folytatták. Ezúttal elsőnek Ditrői Puskást, Molnár Tóth sógorát hallgatták ki, aki röviden elmondta az egész bűnügy történetét és beismerte, hogy segédkezett Lahmanné meggyilkolásában. Tóth Józsefet szembesítették sógorával és Tóth ezalkalommal ismét megváltoztatta eddigi vallomását. A holttestek elásására vonatkozólag most a következőket mondta:

— Mielőtt még a gyilkossághoz fogtam volna, megrendeltem a bádogdobozokat és kivittem Rákosszentmihályra.

— Mondja el, hogyan gyilkolta meg Köves né? — veti közbe a bíró.

— Előbb kloroformmal elaltattam, aztán revolverrel szívenlőttem. Később, mivel Kövesné holtteste nem fért el a bádogdobozban, először csak egy ruhában földeltem el, majd november 10-én telásta a földet és rátettem a bádoglapot.

Ezután Lahmanné meggyilkolására térnek át.

— Megállapodtam Kanizsával, — vallja Tóth József — hogy közösen tesszük el Lahmanné láb alól. Kanizsának ezért hárommilliót ígértem. Mind a ketten bementünk Lahmannéhoz és

nyakkendővel megfojtottuk. Bádogdobozba tettük és eltemettük.

— És a fiuval, Köves Gyulával hogy végeztek?

— Kanizsával bementem a villába, ahol a Köves-fiu tartózkodott. Elkezdtünk vele beszélgetni, aztán revolvert vettem ki a zsebemből és úgy tettem, mintha játszának vele. Majd a fiuhoz léptem, a revolver csövét ráillesztettem a homlokára és azt kérdeztem tőle: mi történne, ha a revolver elsülne? A fiu éppen válaszolni akart, amikor a revolvert észrevétlenül elsütöttem. Köves Gyula hátrabukott és pár perc múlva meghalt. Este őt is elástuk. Reggel odajött hozzám Lahmanné, Köves Gyula nagyanyja és megkérdezte, hol van az unokája. Azt mondtam: Az anyja után szökött. — Hála Istennek, legalább jó helyen van, — felelte erre az öreg asszony. Azt hitte, most már teljesen a vagyon birtokába jut. De csalódott. Három nap múlva ő is halott volt.

A bíróság megállapította, hogy Molnár Tóth József huszmillió vagyont szerzett a Lahmann-család kiirtásából. A bírónak arra a kérdésre, hol van ennek a pénznek nagyrésze, Tóth József szemérmetlenül ezt felelte:

— Az üzemköltség felemészttette.

Botrány a magyar nemzetgyűlésen

A Batthyányi—Pallavicini-affér epilógusa. Pallavicinét nem engedik bíróság elé állítani. Benárd Ágoston provokálta Sándor Pált és Rassay Károlyt

(Budapest, június 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlés keddi ülésén botrányos jelenetek játszódtak le. A nemzetgyűlés ezúttal a Batthyányi—Pallavicini-affért tárgyalta. Gróf Batthyányi Tivadar ellen tudvalegőleg Pallavicini György ögróf a kommun bukása után kizárási indítványt tett forradalmi szereplése miatt az Uri Kaszinóban. Batthyányit a kaszinó ennek következtében minden kiballgatás nélkül kigolyozta. A kizárási annakidején nagy port vert fel, de csak most került a nemzetgyűlés mentelmi bizottsága elé. Batthyányi ugyanis hamis vádak miatt kérte a Háztól Pallavicini kiadatását. A mentelmi bizottság hétfőn tárgyalta Batthyányi kérését és azt határozta, hogy Pallavicinét nem adja ki, mert Batthyányi részéről politikai üldözést lát fenforogni. A mentelmi bizottság határozata szerdán a nemzetgyűlés plenáris ülése elé került. Az elnök elrendelte a határozat felett a névszerinti szavazást. Már a szavazás megkezdésénél rendkívül izgatott hangulat uralkodott a terebemben, amely később fokozódott. A szavazókat figyelemmel kísérték és mindenfelől közbekiáltások voltak hallhatók. Rassay és Sándor Pál ellenzéki képviselők a kiadást mellett szavaztak. Amikor Benárd Ágoston Sándor Pált szavazni látta, ezt kiáltotta felé:

— Hazaáruló!

Sándor Pált a szélsőjobb oldali sajtóban egy idő óta rendszeres támadások érik. Azzal vádolják, hogy az egyik newyorki cionista lapban cikket írt Magyarországra ellen. Sándor Pál ezt már akkoriban a leghatározottabban megcáfolta. Benárd inzultusa erre vonatkozott.

Sándor Pál (Benárd felé): Maga leghitványabb, leginfámisabb, leggyávabb fráter, akit valaha láttam! Mit uszit mindig a hátam mögött!

Rassay is sértéseket vág Benárd fejéhez.

Az egész szélsőbaloldal korusban kiáltja: — Infámis kutya! Bitang, gyáva fráter!

A botrány odáig fajult, hogy Szilágyi Lajos képviselő felugrott helyéről és a baloldali pad-sorok előtt ingerülten ezt kiáltotta:

— Szegyenlem, hogy képviselő vagyok! Ilyen tónusban mégsem lehet beszélni.

Bogya képviselő a szocialisták elé ugrik és most már ő is kiabálni kezd:

— Részeg népvézerek!... megpofozom magukat!

A zaj odáig emelkedett, hogy Huszár elnök kénytelen volt az ülést felfüggeszteni. Amikor az emelvényről lejtött, a szocialisták hozzásiettek és Esztergályos János kijelentette:

— Tessék megróni Bogyát, mert ha még egyszer kinyitja a száját, felképeljük.

Huszár azzal védekezett, nem hallotta a sértő közbeszólást. A szocialisták felkérésére a gyorsírói asztalokhoz megy, hogy megnézze a jegyzeteket.

Amíg az ülésteremben a botrányos jelenet epilógusa zajlott, a folyosón Sándor Pál körül nagy csoportosulás keletkezett. Sándor itt újból kijelentette, hogy Benárd a leginfámisabb fráter, akit valaha látott.

— Jól tudom, — mondotta Sándor Pál — hogy az ébredők már hónapok óta igyekeznek engem hazaáruló színben feltüntetni, csak nincsen bátorságuk, hogy a parlament elé hozzák vádjukat. Tessék, jöjjenek! Allok elébük.

Szünet után az elnök kihirdeti a szavazás eredményét. A mentelmi bizottság javaslata mellett nyolcvanán, ellene negyvenen szavaztak. Pallavicinét tehát nem adják ki. Az eredmény kihirdetése után az elnök figyelmeztette a képviselőket, tartsák meg a parlamenti illem hangját. Bogyát rendreutasította kiszólásáért. Az ülés végén Benárd Ágoston provokálta Sándor Pált és Rassay Károlyt.

A törökök nem engednek

Lausanne, június 6. A konferencia munkálataiban szünet állott be, mert Izmed pasa a bonok és az idegen társaságok kérdésében nem akar engedni. Izmed kijelentette az újságíróknak, hogy Törökország nem fizetheti a szövetségesek által követelt szelvényeket aranyvalutában, a külföldi társaságok ügyéről pedig nem hajlandó tárgyalni. Sajnálja, hogy a tárgyalások elhúzódása miatt Konstantinápoly kiűritése késik.

ZSIDÓ KÖZÉLET

A marosvásárhelyi Barisszia zsidó történelmi vizsgája. Marosvásárhelyről jelentik: A Barisszia zsidó ifjak egyesülete nagyszámu meghívott közönség előtt tagjai részére vizsgát rendezett a zsidó történelemből. A vizsga fényes eredménnyel sikerült, a vizsgázók széleskörű zsidó történelmi tudásukról tettek tanúságot.

Beiktatták a bánffyhungyadi rabbit. Bánffyhungyadi rabbit jelentik: Tíz évig, az ország-hírű Wolff rabbi halála óta, betöltetlen volt a bánffyhungyadi zsidó nitközség rabbiszéke. A megüresedett stallumba május harmincadikán iktatták be nagy ünnepség keretében Grünwald Jakab főrabbit, a huszti nagyhirű rabbi tudós fiát. Az ujonnan megválasztott főrabbit Sopronkeresztúrból Knopf Samu elnök, Berger és Albert előjárósági tagok küldöttségileg hívták meg. A választás után Klein Jakab üdvözölte az új főrabbit, aki magasszárnyalásu bemutatkozó beszéddel válaszolt.

A cionista kongresszus irodájának közlései. A tizenharmadik cionista kongresszus irodájának hivatalos közlése szerint a tribün (vendég) jegyek nem adatnak ki egyes személyeknek. E jegyeket nem oszthatják ki, csakis az országos cionista szövetségek központjai. Aki tehát igényt tart ilyen jegyekre, haladéktalanul lépjen érintkezésbe az országos vagy országos cionista szövetségével. Akik a kongresszusi irodához ilyenirányú kéréseket intéztek, ismételjék meg kérvényüket illetékes helyen, vagyis országos cionista szövetségénél. Kétféle jegyet adnak ki: olyanokat, amelyeknek érvényessége hétfőtől, augusztus hatodikától augusztus tizennegyedikéig tart és olyanokat, melyek augusztus tizenkettedikétől a kongresszus végéig érvényesek. Állójegyek elővételben a kongresszus egész tartamára érvényesek lesznek. Helyárak: páholy első emelet első sor nyolcszáz cseh korona az egész kongresszus tartamára; négyszáz ck. (augusztus 6—11-ig). Ugyanannyi augusztus tizenkettedikétől végig. Balkon második emelet, első sor: előbbi árak. Második sor: hatszáz, háromszáz ck. Balkon második sor és földszint első sor: négyszáz, kétszáz, a többi ülőhely kétszáz cseh korona, állóhely harminc cseh korona. A tribünjegyeket legkésőbb június tizenötödikéig kell megrendelni az országos szervezeten útján. Lakásutalványt a kongresszus irodája állít ki, legkésőbb június huszonnyolcadikáig. Megjelölendők megrendelésnél a személyek, a tartózkodás ideje és az árak. Azok a csoportok, amelyek olcsó szállásra tartanak igényt, felkérhetnek, hogy ebbeli kivánságaikat minél előbb közöljék a kongresszus irodájával. (Karlsbad, Schützenhaus.) Az iroda az uticsomagok biztosítását is vállalja. Az igénylők elutazása előtt az irodához levelezőlap útján juttassák el ebbeli kivánságukat. Zsidó művészek ezuttal is felkérhetnek, hogy legkésőbb június huszonötödikéig nyújtsák be delegátusi jelvényekről, vagy egy-két hivatalos kongresszusi lapról készített terveiket.

Összeesküvés Pasics ellen

Bukarest, június 6. A „Dimineata” belgrádi értesítése szerint Pasics ellen irányuló összeesküvést fedeztek fel, amelyet június 5-én akartak végrehajtani. A hír szerint az összeesküvők a demokrata párt és a katonai liga köréből kerültek ki. A hír megerősítésre szorult.

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosif

volt
Szép-
utca

Egy álbáró szélhámoságai

A szélhámos báró Kemény Jenőnek adta ki magát (Marosvásárhely, június 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagystilű szélhámoság ügyében vezette be a nyomozást a marosvásárhelyi rendőrség, amely táviratilag körözteti azt az ismeretlen embert, aki báró Kemény Jenő névvel a fél országreszt végigcsalta és szélhámoságaival öngyilkosságba kergetett egy mezőszakáli földesgazdát.

Május második felében történt, hogy Kali István mezőszakáli gazda lábasjóságát hajtott fel a marosludasi vásárra. Eladta a jóságot, azután beült az egyik vendéglőbe, ahol Dombi István, Lengyel János és Jánosi János marosludasi ismerősei egy urat mutattak be neki Kemény Jenő báró néven. A báró, akinek elegáns fogata két pompás fekete lóval ott állott a fogadó előtt, fölényes föllépésével csakhamar megnyerte az egyszerű parasztember bizalmát. Az álbáró följánlotta neki, hogy az ősi birtok bérletében ő is vegyen részt, majd egy birtokbérletre vonatkozó szerződést mutatott fel. Kali István, aki olvasni nem tudott, hajlandónak nyilatkozott a bérletben résztvenni s a nála levő ötvenhatezer lejt átadta a bárónak. A báró levelet irt és átadta a gazdának azzal, hogy vigye el Nagyenyedre, ott a birtok, amelynek ispánja Kelemen István, akitől a levél ellenében több darab marhat fog kapni. Kali elutazott Nagyenyedre, de az ottani Kemény-uradalomnál senkisémet tudott Kelemenről, sem a bérletről. A gazda most már sejtette, hogy becsapták és amikor a levelet fölbontották, csak egy fehér papírlap hullott ki a borítékából. A legközelebbi vonattal Kali visszautazott Marosvásárhelyre, ahol följelentést tett az álbáró ellen.

A rendőri nyomozás kiderítette, hogy a szélhámos egy lány társaságában volt Marosludason. A lány még mindig a faluban volt és várta a bárót, akit először tesvérének mondott. Majd bevallotta, hogy a biharmegyei Béla községben ismerkedett meg a báróval, aki azzal hozta el onnan, hogy Nagyenyedre viszi szobalányának báró Kemény Jenő kastélyába. Ott azután azzal tartotta maga mellett, hogy saját birtokára viszi, mert a bárók időközben már mást fogadtak föl szobalányának. Másnap kocsin hagyták el Nagyenyedet. A kocsirol kinyomozta a rendőrség, hogy a szélhámos egy aradmegyei földbirtokostól, Weisz Mihály jénőfalvai lakostól csalta el.

A mai valutapiac

Ujból esett a lej Párisban. Megszilárdultak a külföldi devizák. A márka zuhanása. Javul a francia frank

(Kolozsvár, június 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lej a tegnapi párisi nyitáznál 8.37-re emelkedett. Az emelkedés következtében az összes külföldi devizák estek. A zárlatnál azonban a lej 22 pontot veszített értékéből, 8.15-tel jegyezték. A mai párisi nyitáznál a lej tovább esett, 8.12 volt az árfolyama. Az esés következtében a külföldi devizák megszilárdultak. A német márka egynapos emelkedés után ma megint esett Zürichben, a legutóbbi legmagasabb 88-as zürichi árfolyamról 76-ra. A berlini tőzsdén a külföldi értékek árfolyama megközelíti a nagy hausse idejében elért árfolyamokat. A francia frank a márka esésével szemben Zürichben javulni kezd. A tegnapi 3560-as árfolyamról a mai zürichi tőzsdén 3605-tel jegyezték.

Irányzat: Lejben további hullámlás, márkában gyengülés.

Június 6-án 100 lejért fizettek Kolozsvárt:
3250—3350 magyar koronát,
36200—36500 osztrák koronát,
8.02—8.03 francia frankot,
2.87—2.88 svájci frankot,
0.51—0.51½ dollárt,
10.10—10.20 olasz lírát,
39000—39100 német márkát.

Valutapiac június 6-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1255, London 905, Newyork 196, Róma 915, Zürich 3600, Prága 609, Bécs 29.00, Budapest 4.25, Berlin 3100.

Bukarest. Valuták: Márka 45—50, léva 150—160, török líra 110—115, font sterling 890—900, francia frank 1280—1300, svájci frank

35—36, líra 900—910, drachma 270—280, dinár 210—220, dollár 193—195, Napoleon 700—720, osztrák korona 29—30, magyar korona 430—440, cseh korona 580—600, lengyel márka 40—45.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 75—76, Newyork 554.50—554¾, London 2565—2566, Páris 3605—3600, Milano 2595—2605, Prága 1660—1660½, Budapest 10—10, Belgrád 675—665, Bukarest —, Varsó 100—88, Bécs 78—78, Bécs lebélyezett 78.

Berlin. Nyitás: Róma 8370, London 333000, Newyork 71000, Páris 4675, Zürich 13000, Prága 2175, Bécs —, Budapest —.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Napoleon 19100, font sterling 24620—25220, dollár 5320—5470, francia frank 348—358, márka 750—810, olasz líra 250—260, osztrák korona 745—735, lej 28½—30½, szokol 59—165, svájci frank 955—985, dinár 65—67 lengyel márka 940—1020.

Magánlaksértésért feljelentettek egy kolozsvári céget. Nem első ízben kerül az érdeklődés központjába Kolozsváron a bukaresti Luca P. Niculescu cég itteni fiókja. A cég tavaly megvette a volt Wesselényi-utca 7. sz. alatti hazát és ott rendezte be üzletét. De mert az épület nagyon rongált volt, Niculescuék engedélyt kértek a ház renoválására. A városi tanács azonban kötelezte a céget, hogy az életveszélyes épületet bontsa le. Tavasszal a cég előbb az üzemeltetést huzta le, majd a ház hátsórészeiben levő magánlakásokat kezdte lebontani. Emiatt előbb dr. Tavaszy Sándorral, a közismert világhírű professzorral támadt konfliktusa az áruháznak, amely ellen most dr. Sipos Aladár ügyvéd-földbirtokos tett feljelentést magánlaksértés címén. A feljelentés szerint a cég főnöke, Jonescu Mihály hivatalos végzés nélkül bontotta le Siposék feje fölül a tetőzetet. A cégvezető azzal érvel, hogy tanácsi határozata van a ház lebontására. Ez a határozat azonban csak a ház elejére vonatkozik. Ezért a rendőrség eljárást indított az építkező cég ellen.

A kisantant párisi konferenciája

Belgrád, június 6. A belgrádi francia követ ma megjelent a miniszterelnöknél és bejelentette, hogy a francia kormány szívesen látná, ha a kisantant képviselői Párisban konferenciára ülnének össze, amelyen leszögeznék a kisantant véleményét a jövételi kérdésben. A francia kormány kéri, hogy a konferencia időpontja Masaryk párisi tartózkodásával essék össze.

Legolcsóbban
fest, tisztít az

UNIO
gőzmosógymárka
Cluj, C. Reg. Ferd. 133

1388

Budapest

Berlin

GYERMEK ÉS SPORT-
KOCSIJAI NAGY KÉSZ-
LET MIATT MÉLYEN
LESZÁLLÍTOTT ÁRBAN

FISCHER ALBERT ÉS TÁRSA

CLUJ, CALEA REGELE

FERDINAND

61

Berlin

Budapest

Lusztig és Nussbächer

cakorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

1439

HIR

Az Uj Kelet az egyetemes es napilapja.
Az Uj Kelet cikkeinek utanny jelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra félévre 320 lei, egész Felelés szerkesztő: Marlon E

— A szerb királ katona sírjánál. Bukares és a szerb királyi pár ismeretlen katona sírét koszorúztak. A jugoszlá ton meglátogatja a mar teken házasságuk egyéves lesz a székesegyházban ebéd. A vendégek vasár

— A görög külüg son a királynál. Ferdin rály ma kihallgatáson fog külügyminisztert.

— Cionista kong Ungvárról jelentik: Jún váron cionista kongressz

— Felemelik Ko

Kolozsvár város aktuál gármester tegnap a köv munkatársunknak: — cáfolnom azokat a hir tisztviselők elbocsátásá egyletore nem csökkent má, tény azonban, h venni az állásokat és a tetjük. Ez azonban csak hogy felemelik Kolozsv — Igen. Legközelebb, el fogjuk határozni. E utazom, ahol erre von fogok folytatni a beltüg hogy ez az emelés mil nem nyilatkozhatom. — tisedésben lévő főjeg kat? — Eddig még n még nem is érkezett h és Ciplea tanácsosok h Döntés még nem törté tanácsosok hiányát ére nál a kinevezések leg Utalea polgármester bu a költségvetésen kívül is el fog intézni.

— Száz százalé áramot. A kolozsvári nem kielégítő, amenny március havi 2,806.80 kiadás 4,092.388 lejt millió. Roata igazgató Kolozsváron is elkerülh ténik meg gyorsan, a tartására több milliót fo hoz már meg is tette lékos áremelés iránt, jóvá is hagyta. A vill vaslatát Stefanescu pr vitte Bukarestbe s am zájárulását, a 100 sz lép.

— A Sfatul érte kedők Tanácsa kedden let ülést tartott, amely nisztrativ ügyeket tár tettek a pénteki érték

— Nem oszla lakáshivatalt. Nagy váradon az ismere ellenére sem oszla Catana Aurél rendő a lakáshivatalt teljes lakáshivatal csak viselőknék rekvirál élére Catana Aurél

— Nagyvárad árait. Nagyváradr mézárások az által jelentékenyen emelni a marhabus kilogram kilogramja huszonha kijelentette, hogy pró nek eredményétől tes sének teljesítését.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányászati érdekek napilapja.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei felévre 320 lei, egész évre 620 lei.
Felelős szerkesztő: Marlon Ernő dr.

A szerb királyi pár az ismeretlen katoná sirjánál. Bukarestből jelentik: A román és a szerb királyi pár ma meglátogatta az ismeretlen katoná síremlékét, amelyet megkoszorúztak. A jugoszláv királyi pár szombaton meglátogatta a marasesti harcteret. Pénteken házasságuk egyéves évfordulóján Te Deum lesz a székesegyházban, este pedig udvari ebéd. A vendégek vasárnap Sinaiába utaznak.

A görög külügyminiszter kihallgatáson a királynál. Ferdinánd király és Sándor király ma kihallgatáson fogadják Alexandris görög külügyminisztert.

Cionista kongresszus Ruzsinszkóban. Ungvárról jelentik: Június 16-án és 17-én Ungváron cionista kongresszus lesz.

Felemelik Kolozsvár költségvetését. Kolozsvár város aktuális ügyeiről Utalea polgármester tegnap a következőket jelentette ki munkatársunknak: — Mindenekelőtt meg kell cáfolnom azokat a híreket, amelyeket egyes tisztviselők elbocsátásáról terjesztettek. A város egyelőre nem csökkentti tisztviselőinek létszámát, tény azonban, hogy revízió alá fogjuk venni az állásokat és a színekurákat megszüntetjük. Ez azonban csak későbbi dolog. — Igaz-e, hogy felemelik Kolozsvár város költségvetését? — Igen. Legközelebb ülésünk lesz, amelyen ezt el fogjuk határozni. Én a napokban Bukarestbe utazom, ahol erre vonatkozólag tárgyalásokat fogok folytatni a belügyminiszteriummal. Arról, hogy ez az emelés milyen arányú lesz, egyelőre nem nyilatkozhatom. — Betöltötték-e már az üresedésben lévő főjegyzői és tanácsosi állásokat? — Eddig még nem. A főjegyzői állásra még nem is érkezett pályázat, csupán Dandea és Ciplea tanácsosok helyét pályázták már meg. Döntés még nem történt, minthogy azonban a tanácsosok hiányát érezzük, az adminisztrációnál a kinevezések legközelebb megtörténnek. Utalea polgármester bukaresti tartózkodása alatt, a költségvetésen kívül, még több aktuális ügyet is el fog intézni.

Száz százalékkal emelik a villanyáramot. A kolozsvári villamosmátrix anyagi helyzete nem kielégítő, amennyiben a január, február és március havi 2,806.805 lej bevétellel szemben a kiadás 4,092.338 lejt tett ki, vagyis a deficit kétmillió. Roata igazgató szerint az egységáremelés Kolozsváron is elkerülhetetlen, mert ha ez nem történik meg gyorsan, a város a villamosművek fenntartására több milliót fog ráfizetni. A városi tanácshoz már meg is tette az előterjesztést százszázalékos áremelés iránt, amely az áremelést elvben jóvá is hagyta. A villamosmátrix igazgatóságának javaslatát Stefanescu prefektus megbízott már le is vitte Bukarestbe s amint a kormány megadja hozzájárulását, a 100 százalékos áremelés érvénybe lép.

A Sfatul értekezlete. A Kolozsvári Kereskedők Tanácsa kedden este Creciu elnöklete mellett ülést tartott, amelyen leginkább a belső adminisztratív ügyeket tárgyalták. Együttal előkészítették a pénteki értekezlet anyagát.

Nem oszlatták fel a nagyvárad lakáshivatalát. Nagyváradról jelentik: Nagyváradon az ismeretes miniszteri rendelet ellenére sem oszlatták fel a lakáshivatalát. Catana Aurél rendőrprefektus kijelentette, hogy a lakáshivatalt teljesen átszervezik. Ezentul a lakáshivatal csak katonatiszteknek és tisztviselőknek rekvirál lakásokat. A lakáshivatal élére Catana Aurél rendőrprefektus kerül.

Nagyváradon emelni akarják a huszárszárak. Nagyváradról jelentik: A nagyvárad mézárások az általános drágaságra hivatkozva, jelentékenyen emelni akarják a hus árát. Eszerint a marhabús kilogramja huszonnégy, a borjuhús kilogramja huszonhat lej lenne. Vostinár főjegyző kijelentette, hogy próbavágást fog rendezni, amelynek eredményétől teszi függővé a mézárások kérésének teljesítését.

Botrány az olasz kamarában. Rómából jelentik: Az olasz kamara tegnapi ülésének megnyitása után botrányos jelenet játszódott le a karzaton. Alighogy Nicola elnök megnyitó szavai elhangzottak, a karzaton egy ismeretlen férfi ök-lével rácsapott a korlátra és lekiáltott:

— Én is megnyitom az ülést idefenn.
A tüntetőt azonnal letartóztatták, a rendőrségre kísérték, ahol megállapították, hogy az anar-kista párt tagja.

Zita Olaszországba költözik. Rómából jelentik: Zita exkirályné minden valószínűség szerint Olaszországban fog véglegesen letelepedni. A királyné fivéréi erre vonatkozólag már lépéseket tettek az olasz kormánynál.

Az új vasúti menetrend hibái. Nagyváradról jelentik: Csak június elsején lépett életbe az új vasúti menetrend, de már is érezhetőek súlyos hibái. Bukarest és Budapest között az eddigi napi négy járat helyett mindössze két vonatpár bonyolítja le a személyforgalmat. Mégpedig a Nagyváradról délelőtt kilenc órakor induló személy- és a délután három óra harminc perckor induló gyorsvonat. A Nagyváradról induló vonatok körülbelül egyszerre érkeznek meg Biharpüspökre a Budapestről érkezőkkel. A csökkentett vasúti forgalom miatt a vonatokon túlszűfoltás van, a vonatpárok egyszerre érkezése pedig csak növeli a bñharpüspöki torlódást, amelynek eredményeképpen a vámvizsgálat a menetrendben előirt időnél jóval többet vesz igénybe. Természetes, hogy ez a késlekedés állandó forgalmi zavarokat okoz. Annak ellenére, hogy a személyforgalmat csökkentették, a teherforgalom sem javult.

7.90 a lej Párisban. Amilyen gyorsan történt a lej feljavulása Párisban, éppen olyan gyorsan történt a leromlása is. Még a tegnapi nyitáskor 8.37-tel jegyezték a lejt Párisban, a mai zárlatnál 7.90 az árfolyama. Pénzügyi körökben a lej újabb esése nem okozott meglepetést, mert erre előre számítani lehetett.

A szigurancák vezérigazgatójának balesete. Bukarestből jelentik: Az „Adeverul” értesítése szerint Voinescu Romulus szigurancavezérigazgató súlyosan megsebesült egy autóbaleset alkalmával, amikor Giurgiuból Bukarestbe kísérte autóján a királyi családot.

Megalakult a szász kereskedelmi testület szövetsége. Brassóból jelentik: A napokban megalakult itt az erdélyi szász kereskedelmi testületek szövetsége. A gyűlésen nemcsak Brassó, hanem a többi erdélyi városok szász kereskedői is nagy számban jelentek meg. A gyűlést Jekel Vilmos, a brassói grémium elnöke nyitotta meg s Nagyszeben, Segesvár, Fogaras, Medgyes, Szentágota, Szászrégen, Beszterce, Szászsebes és Nagyenyed kiküldöttjeit és dr. Roth Hans Ottó képviselőt üdvözölte, majd a szövetség megalakulásának előzményeit ismertette. Javaslatára a gyűlés az erdélyi német kereskedelmi grémiumok szövetségének megalakítását egyhangulag elhatározták. A szövetség mint szindikátus bejegyezteti magát. Székhelye Brassóban lesz, helyi csoportok egyelőre Brassóban, Nagyszebenben, Segesváron, Medgyesén és Szászrégenben alakulnak. Ezután elfogadták a szövetség alapszabályait, megállapították a költségvetést és a tagsági díjakat, majd Paul Vilmos kamarai elnök vezetésével a választásokat ejtették meg. A szövetség elnökül egyhangulag Bönches Gusztáv vasnagykereskedőt választották meg. Alelnökök lettek Palmherth Alfréd (Brassó), dr. Horváth Reinhold (Nagyszeben) és Hansenblaus Henrik (Segesvár). Megalakították a választmányt és a számvizsgáló bizottságot is.

Meghozták az ítéletet a lupényi bányarobbanás ügyében. Lupényből jelentik: Alig több mint egy éve, 1922. április huszonhetedikén történt, hogy az itteni szénbányában óriási robbanás történt, amely nyolcvankét bányászt ölt meg. A katasztrófa okának megállapítására bünygyi vizsgálatot indítottak. Az ügyet most tárgyalta a dévai törvényszék, amely, tanúk és szakértők kihallgatása után, kimondta a lupényi bányatársulat mulasztását. Lehoczky mérnököt 9000 lej pénzbüntetésre, Kozák aknást pedig háromhavi elzárásra ítélte a felügyeletnél tanúsított mulasztások miatt. Az elítéltek felebbezték.

Sportolók el ne feledjék, hogy Diana sósóborszettel lehet izmaink ruganyosságát legjobban megóvni.

Skorbutjárvány Oroszországban. Rómából jelentik: Ideérkezett hírek szerint Oroszországban skorbut ütötte fel fejét. Sokan megbetegedtek. A különböző államok segítőmissziója óvintézkedéseket tett a járvány terjedésének megakadályozására.

Egy csendőrkapitány balesete. Besztercéről jelentik: Grosu Viktor csendőrkapitány karabélyával a vállán sétára indult. Utközben megbotlott, fegyvere a földre esett és elszűlt. A golyó leszakította a kapitány jobb kezének hüvelykujját és összeroncolta tenyerét.

A francia államhivatalnokok nem sztrájkolhatnak. Párisból jelentik: A kormány megtiltotta a tisztviselőket, hogy bármilyen sztrájkmozgalomban résztvegyenek. A tisztviselők konfliktusainak elintézésére döntőbíró-ságokat létesítettek.

Ha a felügyelő megszökik. Schulle-Rudolf dr. kolozsvári ügyvéd építkezést kezdett a Rákóczi-ut mentén. Az anyugot szállító fuvarosok felügyeletével Wilt Richárd nagy-szebeni építőmunkást bizta meg. Wiltnek joga volt a fuvarosok fizetésére meghatározott összegeket fölvenni. Jödeig folyt a munka, mig Wilt egy nagyobb összeg felvétele után meg nem szökött. Eltűnését a munkások arra használták föl, hogy a ténylegesnél legalább ötszörös fuvardíjat számítottak fel. Az ügyvéd, aki csak ekkor értesült Wilt szökéséről, megtagadta a jogtalan követelések kifizetését, a hűtlen felügyelő ellen pedig bünyvádi feljelentést tett a rendőrségen.

Előtegre munkát vállalt és most letagadja. Palóczy Lajos gyógyszerész, Calea Victoriei 56. alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen Pop Octavian kolozsvári szobafestő ellen, akinek 2250 lej előleget adott, hogy a lakásában szükségessé vált festéseket záros időn belül elvégezze. Azóta hosszabb idő telt el és amikor a gyógyszerész sürgetni kezdte a munkát, Pop kijelentette, hogy nem emlékszik semmire, sem arra, hogy munkát vállalt volna, még kevésbé, hogy Palóczytól előleget vett volna fel. A vizsgálat megindult.

A szebeni piaci árak. Szebenből jelentik: A nagyszebeni piaci árak az utóbbi héten jelentékenyen estek. Marhahús husz, borjuhús husz lej kilogramonként. Tojás darabja egy lej harminc bani, nyolc darab fiatal hagyma egy lej, három fej saláta egy lej, két darab kalarabé két lej, hét darab hónapos retek egy lej, zöld borsó kilogramja nyolc lej.

Nem maradt egyebe, csak a jeggyűrűje. Kolozsvár nagyvárosi nyomorának újabb fejezetét hozza napvilágra egyik olvasónk levele, melyben az Uj Kelet hasábjain hívja fel a zsidó társadalom figyelmét arra, hogy az Arpad-ut 13. szám alatt, penészes pincelakásban, nyomorultan huzódik meg egy asszony: Feit Regina a gyermekével. A családja valamikor jobb napokat látott, de a háboru alatt tönkrement. Férje másfél évvel ezelőtt Prágába ment, ő pedig Temesváron dolgozott egy gyárban, mint levelező. Egy idő óta semmit sem tud az uráról. Nem bírta a bizonytalanságot és háromezer lejével elindult Prágába, férje felkeresésére. De az uton ellopták tőle keservesen megtakarított pénzét. Most itt áll, mindenből kifosztottan, beteg, egy fillér nélkül, apró gyermekével, a legnagyobb nyomorban. A lakásadója ki akarja dobni, mert nincs annyi pénz, hogy lakbért fizethessen. Mindenét, az utolsó ruhadarabig eladta, csak egy kis gyűrűje van még — a jeggyűrűje. Allást vállalna, tud varni vagy levelezőnek irodába menni. Megkereséseket a kiadóhivatalunk is közvetíti.

* Van-e még ember, aki az „Olla” gummit nem ismeri?

* Székrekedés. Bamberger orvostanár, a szívbetegségek tankönyvének megalkotója, megállapította, hogy a Ferenc József keserűviz nagyon megbízható hashajtó. (2)

* Dr. Radnay és neje Fényes Janka tánc-tanárok július 1-én kezdik nyári 6 hetes tánckurzusukat a Központi szálloda emeleti nagytermében. Baba, diák, felnőtt kolonok és magánórákat is adnak. A kolonokra valamint a klasszikus, ritmikus iskolára beiratkozni lehet állandóan d. e. 11—1. és d. u. 3—5 óráig lakáson Petőfi-utca 40. szám.

270—280,
Napoleon
Magyar korona
00, lengyel

75—76,
2565—2566,
2605, Prága
0, Belgrád
00—88, Bécs

333000,
13000,

24620—
348—
250—260,
30 1/2, szokol
65—67

entettek egy
erül az érdek-
aresti Luca P.
vály megvette
hazat és ott
pület nagyon
kértek a ház
n kötelezte a
et bontsa le,
éget húzta le,
magánlakásokat
vaszly Sándor-
al támadt kon-
ost dr. Sipos
entést magán-
a cég főnöke,
al bontotta le
egvezető azzal
ház lebontá-
a ház elejére
at indított az

renoiája
francia követ
s bejelentette,
há, ha a kis-
ciára ülnének
nt véleményét
kormányt kéri,
k párisi tar-

gyár
Ferd. 133

FIN
TARSA
Budapest

cher
dó raktára
31

1439

Közgazdaság

Értekezlet az állandó választott bíróság ügyében. Kedden este öt órakor a Malomszövetség a Nagyiparosok és Munkaadók Szövetsége, az Erdélyrészi Faegyesület, a Bányászövetség, a Sfatul Negustoresc és a Gabonaszindikátus képviselőinek részvételével értekezletet tartottak a Kereskedők Tanácsa helyiségében a dr. Foris Lajos által készített állandó választott bíróság tervezete ügyében. Az értekezletet *Osvada* igazgató, a Malomszövetség elnöke vezette. Az értekezleten az a meggyőződés alakult ki, hogy a választott bíróságot még a nyár folyamán meg kell szervezni és intézményesíteni. A bírák csakis szakmabeliek lehetnek, akik esetről-esetre kapnak díjazást olyan módon, hogy ne legyen alkalom az ügyek mesteres kinyújtására. A díjazás azonban nem lehet olyan csekély, hogy áldozatot kívánjon attól, aki vállalta a bíró szerepét. Az értekezlet úgy határozott, hogy a nagyiparosok szövetsége fogja meg tárgyalni, milyen költségvetéssel működjön az új intézmény. A jelenlevők elhatározták, hogy csütörtökön, június hó 14-én ismét értekezletre gyűlnek össze.

Hitelező védegyelet alakul. Megirtuk, hogy kolozsvári kereskedőkörök hitelező védegyelet megalakítását vették tervbe. Ebben az ügyben június 8-án, pénteken délután 3 órakor a Sfatul helyiségében az érdekeltek értekezletet tartanak. A gyáriparosok védegyelettervezetét dr. Szeghő Imre, a Sfatulét Hintz Vilmos fogja ismertetni.

Tájékoztató az iparvállalatok hatósági bejelentéseiről. Az utóbbi időben a különböző rezortok, a rendőrhatalóságok és az iparhatóságok rendeletet kaptak a vállalatok adatainak összeírására. A hatóságok haladéktalanul intézkedtek és felszólították a különböző iparvállalatokat a megfelelő adatok beszolgáltatására. A legtöbb esetben a vállalatok nem értették meg a hatóságok intencióit és vagy téves adatokat szolgáltatottak be, vagy pedig egyáltalán elmulasztottak eleget tenni a felszólításnak. A munkaadók szövetsége megkeresésére dr. Böszörményi Sándor szövetségi titkár most elkészítette azt a tájékoztató ívet, amely könnyen áttekinthető és így nagyon alkalmas az adatok pontos és szakszerű feljegyzésére. Az íveket a hatóságok és a felek között a szövetség közvetíti. Az ívek statisztikai tartalmát a szövetség is fel fogja használni egy később kiadandó szakmunkában.

Kamarák közös értekezlete. Június 10-én az összes erdélyi és a csernovitzi kamara küldötti közös értekezletet tartanak, amelyen szóba kerülnek az összes erdélyi és bukovinai kereskedelmi és ipari problémák. A kolozsvári kamara az egészségre káros ipari üzemek kitelepítéséről, az új adótörvényről és a naptárak egységesítéséről tesz javaslatot.

Kiskereskedők forgalmi adója. A kiskereskedők egyszázalékos forgalmi adója ügyében tudvalevőleg a pénzügyi adminisztráció az általányszabottakkal sokkal megfelelőbbnek tartja, mint a nehézkes, bonyodalmassal, blokkal való eljárást. A Sfatul Negustoresc, amely ebben az ügyben annakidején akciót indított, felhívta tagjait, adják be az egyévi forgalmukat feltüntető adatokat, hogy ezek alapján meg lehessen csinálni egységesen a pauszrendszert és a felek megkönnyebbüljenek a különböző zaklatásoktól. A kereskedők ezuttal is felhívhatnak az akció minél eredményesebbé való tétele céljából, hogy a forgalmi adókra vonatkozó adatokat minél előbb és minél tömegesebben szolgáltatassák be.

NYILTTÉR

* E rovatban közölte a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Tisztelettel értesítem, hogy Réger és Heimovits cégtől Réger Lázár ur békés uton kivált és a céget magam vezetem tovább saját nevem alatt.

Cluj, 1923. június 5.

Heimovits Márton

SPORT

A szerdai triálmérkőzés. A vasárnap eldöntésre kerülő román-jugoszláv válogatott mérkőzésre való tekintettel szerdán délután triálmérkőzés volt, melyen a két csapat a következőképpen állt fel. *A-csapat:* Szatmári, Szilágyi, Kozovits, Matek, Kereszturi, Halmos, Guga, Frech I., Wetzler, Chambre és Szilágyi. *B-csapat:* Szász, dr. Hirsch, Bartha, Fuhrmann, Kinigli, Jakobi, Barabás, Ströck, Bornstein, Rónai, Drescher. Eredmény 3:2 (2:2) a b-csapat javára, mely különösen a második félidőben nagyon jól játszott. Dr. Morár szövetségi kapitány e mérkőzés alapján állítja össze a nemzeti válogatott csapatot.

Megóvták a Haggibor-CFR-mérkőzést. Az intézőbizottság tegnap esti ülésén több órást nyújtottak be. Az óvások jórészt a Haggibor elsősege ellen irányulnak. Legérdekesebb a CFR óvása. A most lejátszott Haggibor-CFR-mérkőzés megsemmisítését kéri azon a címen, hogy a mérkőzést nem Vatiannu dr., az eredetileg felkért bíró vezette, kit sürgőnyileg hívtak meg az MTK-Brasovia-mérkőzésre, hanem a bírák bizottsága által kiküldött Koncz Rudolf szövetségi bíró. A CFR megelégedkezett az óvás benyújtásánál arról, hogy Koncz szövetségi bírót a Haggibor intézőjével egyetemben kérte fel a mérkőzés levezetésére Grimm Kálmán alelnökük, ki szintén helyet foglal a bírák bizottságában.

Magyarország vidéki bajnokságának eldöntőjében a Szegedi AK 1:0 arányban győzte le a Pécsi SC-ot, míg a Szombathelyi AK 3:1 arányban verte a Debreceni Vasutas SC-ot.

Bécsi bajnoki eredmények. Bécs programján az elmúlt vasárnap bajnoki mérkőzések szerepeltek, melyek eredményei a következők: Amateur-Rapid 2:0, Floridsdorf-Rudolfshügel 3:2, Hakoah-WAC 2:0, Admira-Simmering 4:1, Sportclub-Hertha 0:0.

Németország-Svájc 2:1

A párisi nemzetközi atlétikai versenyen a következő magyar atléták indulnak: Gerő, Somfai, Kurunczy, Gáspár, Fixl, dr. Csejthey, dr. Haluska, Németh. Az olimpiai verseny vasárnap, június 10-én kerül döntésre.

A brünni Makkabi Kassán vendégszerepelt az elmúlt héten. Ellenfelei a Kassai Török-vés és a CSK voltak. A Kassai Törökvést 1:0-ra, a CSK-t 4:1-re győzte le. A kiváló brünni csapat játékaról a legnagyobb elismerés hangján emlékeznek meg az összes kassai lapok és megállapítják, hogy a Makkabi klasszissokkal jobb a kassai csapatoknál.

A csehszlovákiai zsidó labdarúgó szövetség első bajnoki labdarúgó mérkőzésén a kassai Hakoah 5:0 arányú vereséget szenvedett a brünni Makkabeától.

Magyarország 10 kilométeres gyalogló bajnokságát az elmúlt vasárnap tartották meg. A verseny győztese Szabály Péter (FTC).

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Csütörtök: Hol a férjem? (Ujdonság, először. Kálmán Sári vendégjátékával. Premier helyarákkal. Premier bérlet 57. sz. Sorozatszám: 425.)

A színházi iroda hírei

Hol a férjem? Ma lesz a premierje a Hol a férjem című új francia vígjátéknak, melyben a női főszerepet Kálmán Sári fogja vendégként játszani.

Fenevad a kert szinpadon. Az idei évad egyik legnagyobb sikerű ujdonságával a Fenevadal nyitják meg a kert szinpadot szombaton éjjel fél 11 órakor. Ez a nagyszerű spanyol bohózat igen olcsó helyarákkal kerül színre.

Magdolna. Nagy érdeklődés előzi meg a vasárnap esti Magdolna reprizét. Teljesen új szereposztással fogják sok évi pihentetés után eladni. A címszerepet Poór Lili fogja játszani. A vasárnapi reprizt premier bérletben s premier helyarákkal tartják meg.

Karinthy-matiné. Mind nagyobb arányokat ölt az érdeklődés a vasárnap délelőtt megtartandó Karinthy és Zsolt Béla matinéja iránt. A Karinthy-

matiné premier helyarákkal lesz megtartva, kezdési pont 11 órakor lesz.

Délutáni előadások. Két délutáni előadás lesz ezen a héten a Magyar Színházban. Szombaton délután ifjusági előadás lesz, mely alkalommal. A kincs népszimnű kerül színre olcsó helyarákkal. Vasárnap délután pedig az Offenbach-adják olcsó helyarákkal.

A hétfői éjjeli előadás. Általános az érdeklődés a hétfői előadás iránt, mikor négy kis darab kerül bemutatásra. Jegyek az éjjeli előadásra már válthatók a pénztárnál.

Filmujdonságok. Az Egyetem-mozgóban csütörtökön és pénteken egy hatalmas filmsoda kerül színre: Cime Lady Godiva. Az *Uránium-mozgó* egész heti műsorát a dr. Mabuse tölti be. Az Apollóban a Vörös boszorkány előadásai vonzanak zsufozt nézőteret. Csütörtökön a harmadik rész s pénteken a befejező rész kerül színre. Szombaton az Apollóban a Lady Godiva című angol történelmi dráma, vasárnap pedig Vera Baranka című orosz társadalmi dráma kerül színre.

Meghívó

A Kadima Nyomda és Kiadóvállalat Részvénytársaság folyó évi I. rendes közgyűlését 1923. évi június hó 18-án d. u. 3 órakor az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodájának Cluj, Calea Regale Ferdinand 48. szám alatti helyiségében fogja a következő tárgysorozattal megtartani:

1. Elnöki megnyitó.
2. Határozathozatal az igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés felett, az 1922. évi dec. 31-iki mérleg és eredményszámlák megállapítása.
3. Határozathozatal felmentvények tárgyában.
4. Határozathozatal az alaptöke felemelésének tárgyában.
5. Határozathozatal az alapszabályok módosításának tárgyában.
6. Határozathozatal igazgatósági tagok lemondásának tárgyában.
7. A felügyelőbizottságnak ujonnan való megválasztása.
8. Esetleges indítványok.

A közgyűlésre a t. részvényesek azzal hivatnak meg, hogy a társasági alapszabályok értelmében csak azon részvényesek alapján gyakorolható a szavazati jog, melyek legkésőbbben 1923. június hó 17. napjáig beazrolag a társaságnál vagy a Kereskedelmi Hitelintézet r. t. cluji pénztárában le nem járt szelvényeikkel jeltébe helyezték és az a közgyűlésen szabályszerű letéti elismeréssel igazoltatik.

Az 1922. évi csonka üzleti évre vonatkozó zárszámadások alulirt naptól kezdve a közgyűlést megelőző napig a társaság helyiségében a t. részvényeseknek megtekintés végett rendelkezésre állanak.

A) Mérleg pro 1922. december 31. — Aktivák: 1. Készpénz 3675-91 lei. 2. Berendezés 81929-40 lei. 3. Nyomdagépek 272.822-05 lei. 4. Szedőanyag 218.878- lei. 5. Nyersanyagok 112.927-60 lei. 6. Kész áruk 7140 lei. 7. Váltak 10.000- lei. 8. Adások 2.785-532-36 lei. 9. Atmeneti aktivák 108.130-67 lei. 10. Uj Kelet lapértéke 750.000- lei. 11. Alapítási költség 180.000 lei. Tiszta veszteség 992.712-96 lei. Összesen 5.518.548-95 lei. — Passzívák: 1. Alaptöke 2.500.000 lei. 2. Elfogadványok 1.475.000 lei. 3. Hitelezők 782.585-89 lei. 4. Atmeneti passzívák 384.633-01 lei. 5. Leírások 376.330-05 lei. Összesen 5.518.548-95 lei.

B) Eredményszámla pro 1922. december 31. — Veszteség: 1. Lapkiadás 1.677.314-96 lei. 2. Nyomdagépek 715.565-68 lei. 3. Rombolási veszteség 847.780-16 lei. 4. Kiadványok közös számlára 41.940-77 lei. 5. Nyersanyag 8635-78 lei. 6. Alapítási költségből leírás 20.000- lei. 7. Házber 20.147-07 lei. Általános részvénytársasági költség 39.155-37 lei. 9. Adó 2513-50 lei. 10. Héber osztály 49- lei. 11. Atmeneti passzívák 91.679-65 lei. Összesen 3.464-731-94 lei. — Nyereség: 1. Laphozadék 1.677.314-96 lei. 2. Nyomdagépek 725.969-95 lei. 3. Valuta 295-40 lei. 4. Ujjáépítési adományok 360- lei. 5. Atmeneti aktivák 68.078-67 lei. 6. Tiszta veszteség 992.712-96 lei. Összesen 3.464-731-94 lei.

Az Igazgatóság.

Hirdetmény.

A sátmari status quo izr. hitközség pályázatot hirdet egy kántor-metszői állásra. Pályázó elsőrendű zeneileg is képzett jóhangu kántor שרוב וקורה ומודה és énekkar szervezésre és betanítására is képes legyen. — Fizetés — szabad lakás, tűzifa, fél שחיטה s itt szokásos mellékjöveldmeken kívül — megegyezés szerint. Szigorúan konzervatív rabbiktól eredő קבלות-másolatokkal és működési bizonyítványokkal felszerelt, életkort és családi állapotot is feltüntető kérvények az előjárósághoz címzendők. Vasuti költség csak a meghívottaknak lesz megtérítve.

Az előjáróság.

APRÓH

Apróhirdetések egyszer vastagabb betűvel szedve hirdetés díja — 10 szót semminemű felvilágosítástok helyi hirdetéseknek vidékiek a kívánt címre hirdetés díjon kívül 2

Üveg- és porcellán reszkedésbe egy segéd restetik. Ajánlatok b nyitványosolattokkal fizetési igény megjelével „Üveg-Porcella” jellegre a kiadóba c zendők. 56

A román és franc nyelvben teljesen jár fiatal nevelőt keres 11 és 12 éves fiaim me a június 15-től auguszt végéig terjedő időre. norarium ellátáson ki megegyezés szerint. S ves ajánlatokat „Nev Marosvásárhelyre” jel alatt e lap kiadóhiva lába kérek. 56

Egy 255 literes prim cilinderes pálinkafőző teljes felszereléssel és 100 literes szilváskád csón eladó. — Engel muel kereskedő, Szilá somlyó. 56

Keresek románul tudó gépirőnt. Cim a adóban. 57

Épü

Leszáll

H

Weisz

diva

Cluj, Cal. Reg.

Cosmanosi m

gyönyörű

Mintás batisz

Divatmintás

Duplaszéles s

nok minde

la. Kelengyev

Epongeok, e

szes nyári

nagy

Csecesemők, kekideális ap

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Üveg- és porcellánke-
reskedésbe egy segéd ke-
restetik. Ajánlatok bizo-
nyítványokkal a
fizetési igény megjelölé-
sével „Üveg-Porcellán”
jellegre a kiadóba cim-
zendők. 5698

Bor-, sör- és szeszrak-
tárnok állást keres szom-
bat betartásával. Levelek
„Megbízható” jellegre a
kiadóba küldendők. 5688

**Gyógy-
növényeket**

bármilyen nagy meny-
nyiségben vásárol a
„Herba” gyógynövény
nagykereskedés Cluj,
Strada Nic. Iorga 2.

Singer varrógép el-
adó, vevőt géphimzésre
díjtalanul kitanítom. Bi-
róné Booskai-u. 3. sz.

Egy drb. kopirprés
teljesen vasból, alig hasz-
nált állapotban eladó.
Cím a kiadóhivatalban.

Gyakorlattal bíró,
drogista szakmában jár-
tas, lehetőleg nőtlen segé-
det keresünk. Románul
tudók előnyben részesül-
nek. — Cím: Parfumerie
„Ideal” Tg.-Mures, 5696

A román és francia
nyelvben teljesen jártas
fiatal nevelőt keresek
11 és 12 éves fiaim mellé
a június 15-től augusztus
végéig terjedő időre. Ho-
norárium ellátáson kívül
megjegyzés szerint. Szi-
ves ajánlatokat „Nevelő
Marosvásárhelyre” jelleg
alatt a lap kiadóhivata-
lába kérek. 5699

Egy 255 literes prima,
cylinderes pálinkafőzőüst
teljes felszereléssel és egy
100 literes szilvákád ol-
csón eladó. — Engel Sám-
uel kereskedő, Szilagy-
semlő. 5695

Keresek románul is
tudó gépirónőt. Cím a ki-
adóban. 5702

**Épületüvegezés
képkeretezés,**

kávéházi, vendéglői, ház-
tartási cikkek, demionok,
táblaüveg, lámpaárúk és
porcellánedényekből leg-
olcsóbb beszerzési forrás

**Ausländer
Rudolfnál**

Cluj-Kolozsvár (v. Ferenc
József-ut) Calea Reg. Fer-
dinand 37. szám alatt, az
„Uránia”-palota mellett.
Engros! Endetail!

Leszállított árak!

**Heller,
Weisz & Molnár**
divatruházában
Cluj, Cal. Reg. Ferd. (Wesselényi-u.) 6

- Cosmanosi mosó voalok
gyönyörű mintákban . 53.—
- Mintás batisztok . . . 45.—
- Divatmintás grenadinok . 98.—
- Duplaszéles sima grenadi-
nok minden színben . 61.—
- la. Kelengyevászon . . 38.—

**Epongeok, etaminok és az ösz-
szes nyári divatujdonságok
nagy választékban.**

BUTORÜVEGEKET, TÜKRÖKET

Barok, csillag és virágcsiszolással
valamint adott rajzok után
művészi kivitelben készít
HUNWALD, üvegsziszolda és tükörgyára
CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Vlahuta (v. Bolyai-utca) No. 3.
Hibás tüköröket újra foncsoroz o o o

**Prompt szállításra
Élesdi mészkőből**

gázzal
égetett elsőrendű
kővér, fehér detailmész
jutányos árban
kapható 1527

Élesdi Erdőipar Részvénytársá-
ság, Oradea-Mare Szaniszló-u. 23

Kabát és kosztüm

legújabb divat szerinti készítését jutányo-
san vállalom a Kinizsi-utca 2 sz. alá át-
lyezet női divatszalonomban. A n. é. közön-
ség további szives partfogását kérem. 1418

Dávidovics Mór

Schönberger, Spitz & Co.

A kolozsvári CZELL-Sörgyár

gyártmányai
Hercules diplomaláta **tápsör** különlegesség
és a világos

Monostor sör

stolérhetetlen minőségük miatt
vezető márkának bizonyultak 1428

Modern üvegesiszolda és tükönárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20
Készíti a legjobb tüköröket és butor-
üvegeket minden Ujrafoncsorozás
méretben és
mennyiségben! Kérjen árajánlatot

**Csecsemők, kisgyermek-
kedideális ápolószere a Höfer-féle gyermek hintőpor és Höfer-félegyermek-
crém!**

an Cluj

(Népszövetségi kölcsön)

Osztrák szavatolt államkölcsön 1923--1943

Osztrák kibocsátás

Hirdetmény

vesz át — 100% fedezetet nyújtanak a népszövetségi kölcsön jelenleg kibocsátásra kerülő részére.

A jótállók a népszövetség ellenőrzése alá vannak helyezve és a hitelezők jogainak biztosítására megadott jogosultság alapján módjukban van a tartozási kötelezettség fedezésére szükséges összegek felett idejekorán rendelkezni.

Az Ausztriában jegyzésre kerülő rész névértéke 13 millió dollár.

Ez a rész kibocsátás ugyanolyan biztosítékok és jótállások által van biztosítva, mint a külföldi részki-bocsátások.

I. A kölcsön feltételei.

A kölcsön adósságlevelei effektív északamerikai dollárra szólnak 10, 50, 100 és 500 dolláros címletekre vannak beosztva.

A kötvények 1923 június 1-éről keltezettek, be-mutatóra szólnak és a pénzügyminiszter aláírásával, valamint a főszámvivő elnökének ellenjegyzésével vannak ellátva. Az adósságlevelek szövege német és angol.

A kölcsön utólagos évi 7%-kal kamatoztatik, szelvényei minden év június és december 1-én, az első szelvény 1923 december 1-én esedékes.

Az adósságlevelek visszafizetése 20 éven belül sorsolás útján történik, mely sorsolások évenként, az első 1924 októberében ejtettek meg. Az eredmény a „Wiener Zeitung“-ban lesz közzétéve. A kisorsolt adósságlevelek a sorsolási év novemberében esedékesek visszafizetésre. A sorsolási év december elsején esedékes szelvénye még kifizetésre kerül. A kamatszelvevények és a kisorsolt adósságlevelek effektív dollárban, minden jelenlegi és jövőbeli adók és illetékek levonása nélkül, valamint bármilyen más megterhelés nélkül, az osztrák Nemzeti Banknál Wienben és a bel- és külföldi, később megnevezendő fizetési helyeken kerülnek beváltásra. A kisorsolt adósság levelek visszafizetésekor, minden a sorsolási év december elsején még nem esedékes szelvényvel együtt beszolgáltatandók. A hiányzó szelvények értéke a visszafizetés összegéből levonásba hozatnak. A jótállók hozzájárulásával a törlesztés az egyes évek sorsolásra szánt pénzeszközéből való visszavásárlás útján is történhetik. A törlesztési részletnél nagyobb, időelőtti visszafizetés csak 1934 június 1-étől kezdve, a kezesek beleegyezésével, és legalább 6 hónapi felmondással engedélyezhető. A felmondási időnek egyik fél-éves kamatesedékes napján kell végződnie. Az esedékes kamatok az esedékes napjától számított 6 év

mulva, az esedékes tőkeösszegek 30 év múlva elévülnek.

Az esedékes adósságlevelek és szelvények minden körülmények között, még háboru esetén is, tekintet nélkül a tulajdonos állampolgárságára, kifizetésre kerülnek; a jótálló államok kötelezték magukat a kölcsön kamat- és törlesztési kötelezettségének biztosítására szolgáló, általuk letétbe helyezett államkötvények szelvényeit akkor is kifizetni, ha az adósságlevelű tulajdonosa olyan ország kötelekébe tartozik, amely a jótálló kormányal háború vagy ellenséges viszonyban áll, vagy ha az ország vagy országok, ahol a részjegyzés történt, a jótálló kormánnyal háború, vagy ellenséges viszonyban vannak. A adósságleveleket az osztrák kormány semmi körülmények között sem foglalhatja le, bírói zár alá nem veheti és zálog-visszatartási jog alá nem eshetnek. A kölcsön adósságlevelei, épp úgy, mint a kifizetésre vagy elszámolásra kerülő kamatok, mindennemű kötvényeket vagy kamatokot illető kamat- és más megterheléstől mentesek.

A kölcsönt a bécsi tőzsdén fogják jegyezni és pupillaris biztonsgot nyújt, adósságlevelei tehát alapítványok és nyilvános felügyelet alatt álló intézmények tőkének kamatozó befektetésére, gyámhatósági és letét-pénzekre, valamint nyilvános óvadékokra alkalmasak.

II. Jegyzési feltételek

A jegyzési ár a névérték 93%-a, továbbá 7% kamat (Stückzinsen) 1923 június 1-étől a fizetés napjáig. Ezen kamatok (Stückzinsen) IV. pont alatt tárgyalt konvertálás esetén nem lesznek felszámítva.

A befizetések vagy jegyzéskor, vagy 4 részletben, egyenként a jegyzett összeg 25%-ban, amelyből az első részlet a jegyzéskor, a második július 16-án, a harmadik augusztus 16-án, a negyedik 1923 szeptember 15-én esedékes, teljesítendő. Minden részlettel, a részlet fizetésének napjaitól felmerülő kamatok (Stückzinsen) is fizetendőek.

A befizetések, a jegyzők választása szerint, dollárban vagy osztrák koronákban, egy dollár 70,800 arányban teljesíthetők. De befizethető belga frankban, angol fontban, francia frankban, holland forintban, olasz lírában, norvég koronában is, valuta- és pénzforgalmi-adó, valamint jutalék felszámítása nélkül.

A befizetésekéről és jegyzésekről nyugták állítanak ki, amelynek alapján az adósságlevelek egy még közbe-teendő időponttól kezdve, a jegyzési helyeken átvethetők.

A jegyzés június 1-én kezdődik és 1923 június 30-án déli 12 órakor végződik. A jegyzések a bécsi postatakarékpénztárnál, bankok és bankároknál, takarékpénztárak és biztosító intézeteknél történhetnek.

Az 1922 október 4. genfi megegyezés (BGBI. Nr. 842.) értelmében és az 1822 november 27-iki ujji-építési törvény alapján (BGBI. Nr. 843.) a népszövetségi főmegbízottal való megállapodás alapján az európai és amerikai államokban Ausztria pénzügyi és gazdasági helyreállítására a nemzetközileg szavatolt 1923--1943-as osztrák államkölcsön (népszövetségi kölcsön) egy része kibocsátásra kerül.

A kölcsönnek Európa és Amerika különböző pénzügyi központjaiban jelenleg kibocsátásra kerülő összes részre Británia, Franciaország, Olaszország, Csehszlovákia, Belgium, Svédország és Dánia kormányai 100% erejéig szavatolnak.* Ez a szavatolás ténylegesen az által van biztosítva, hogy ezek a kormányok mindegyike a részki-bocsátás teljes értékében államkötvényeket és kincstári jegyeket helyeznek letétbe a Schweizer Nationalbanknál, melyek tőke, kamatozás, ártolyam, stb. tekintetében a szavatolt adósságlevelekkel egyeznek. Ezen biztosíték-kötvényekhez a szükséges mennyiségű szelvények (fizetési utalványok) az esedékes félévi kamatok és az évi törlesztési összegek céljára szükséges összegek a szavatoló államoknál azonnal behajthatók legyenek akkor is, ha Ausztria az esedékeskor szükséges összegeket esetleg nem tudná idejekorán rendelkezésre bocsátani.

A kamat és törlesztési kötelezettség ezen kölcsön-nél évi jövedék által van biztosítva, amelyre zálogképpen az osztrák vám- és osztrák dohányjövődék bruttóbevételei vannak lekötve. Amennyiben még szükségesnek mutatkoznék, az osztrák kormány a főmegbízottal, vagy annak helyébe lépő személlyel történő megállapodás alapján. Más zálogokat is tartozik a kölcsön javára lekötni. A zálogképpen lekötött bevételek bruttóösszegei, úgy amint befolyának, a kölcsön törlesztésének biztosítására, egy külön számlára fizetendőek be, amely számla felett csak a népszövetségi megbízott, vagy a helyébe lépő más személy, rendelkezhetik. Ezen számla bevételeiből a tartozási kötelezettség fedezéséhez szükséges összegek, az esedékes előtt idejekorán kiemelendők és a jótállókna beszoigáltatandók.

* Megjegyzés: A genfi jegyzék szerint megszavazott teljes kölcsön eredménye 650 millió aranykorona. Az eddig Anglia, Franciaország, Csehszlovákia (egyenként az összkölcsön 22,67%), Olaszország (16%), Belgium és Svédország (egyenként 2%), Dánia (1%) által törvényben megerősített jótállásai — a svájci szövetségi tanács kormánya a 650 millió aranykoronából közvetlenül effektív 20 millió aranykoronát, egyenlő 3,077%-ot

TELEFON INTERURBAN 14-76
SÜRGÖNYCIM:
MONDGRÜN
HALA DE COLONIALE
FÜSZERCSARNOK
Cluj, strada Londrei (Hosszu-utca) 1. sz.
Csokoládé
Vanília
Cukor
nagyban is kapható. Szolid napi árak!

Telefon 81. Ládagyár Fióküzlet: Egeres
Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétszedett részeken megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1361
Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernauti (volt Kajántói-ut) 1 szám

MALOM-GÉPEK
és
malmászati cikkek:
Gépszijak, olajok, tolvotte, tömítő anyagok, hevederek, serlegek, svájci selyemszítaszövetek, Minimax-készülékek, minden néven nevezendő műszaki és elektrotechnikai cikket — szállít azonnal kiváló minőségben —
Technica R.-T. Tg.-Mureş
Sürgönycim: Technica Telefon 3-36

Uj rövidáru üzlet!

Husz év óta fennálló miderkészítő üzletet rövid- és divatáruval kibővítettem

Rosenzweig E. párisi mellfűző műterme Cluj, str. Reg. Maria 6

CHARGEURS
★ REUNIS ★

Legnagyobb francia
Délamerikai vonal

Vezérképviselőt Nagyrománia részére
ADOLF SALOMON FIA

Bucuresti, Str. Paris 14
Hajóra szállás:
Hamburg, Havre és Bordeaux-ban
Kitűnő kiszolgálás, nagy kényelem, elsőrangú ellátás, gyors utazás, külön kajutók.

Izrael Dezső szücsmester

Megérkeztek a legutolsó divatu szörmeárúk. Szörme és molgyár elleni védőintézet. Javítások és átalakítások a legjutányosabb rban pontosan készülnek
Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35

SZERKESZTŐSÉG
HIVATAL ÉS
Cluj, Kolozsvár
L. Pop (Brassa

Telefon: Szer
és kiadóhivatal
Zs. N. Sz.

A kéziratok ki
szerkesztőség
zendők. Kézirat
adunk vi

Cluj-Kolozsva

A tör

A román
menesztett Jo
lemondásának
irati iroda rov
olvasóból alig
váltani. Nem
hisztórikus ne
román akadémi
bizonyára nin
hiszen Európ
kitüntette őt
vizont érthe
Jorgát. Ezért
lényege nem
nyugodtan nap
gadjuk a jelent
szürke rovatáb
áhol csak a le
ményekről irun
dolgoknak gyak
nak és birodalm
jelentéktelen, a
vetkezmenyeké
meséjét Jeruzs
zsido ember, Ka
vezet vissza. E
életünk országu
dunk mellettük
pedig országok
jelentéktelen to

Ez a Jorg
tájához tartozik
mény, de a mel
nak. Benne van
közéletének min
löle a nagy baj
minden tiszta sz
az uram-bátyám
ami lefelé huzza
lemondásának
román akadémi
lasztott a törté
egy mérnököt.
történész, alig v
szerint nem is k
össze egy jogaim
halhatatlanjai kö
terelnőknek az u
gendő volt az ak
mány nagyjai közz
Nem kutatták m
nem kérték szám
volt a rokonsági
tás idején Jorga
tudomást szerzet
vát és súlyos kij
román kultúrelét
nem törődött az
pontokkal, amely
hajlásra készített
dobta oda a ke
Bols mérnök vále
akadémiát. Az
Jorgát akarja-e,
mény filipikára s
akadémikusok a
ki maguk közül
volt erejük, ho
ugyan olyan gerit
tás történt, köny
tek Jorgához, hog
jen vissza.
Mi azonban